

Asia: VN/13261/2020

Lausuntopyyntö Suomen kansallisen biotalousstrategian päivityksestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry edustaa biotalouden merkittävän energiaosan yrityksiä ja organisaatioita.

Pidämme biotalousstrategian päivitystä tärkeänä ja näemme sen yhtenä työkaluna kotimaisia politiikkatoimia kehitettäessä. Strategialuonnos on aikaisempaan biotalousstrategiaan verrattuna luettavampi sisällysluetteloineen ja kattavampi. Pidämme hyvänä, että strategiassa on käsitelty biotalouden reunaehtoja, muun muassa kestävyyttä laajasti. Olemme myös tyytyväisiä, että aikaisempaan verrattuna mukaan on otettu biokaasu sekä vesibiomassojen käytön kehittäminen.

Arvonlisän kehittämiseen ja tilastointiin panostettava

Bioenergia ry pyrkii omassa toiminnassaan biomassan mahdollisimman korkeaan jalostusarvoon ja vientiin. Kannatamme siksi strategian visiota ja toiminnan taloudellisuuden parantamista edelleen. Strategia voisi kuitenkin avata enemmän arvonlisän laskentatapaa ja perusteita, miten arvonlisää voidaan nostaa eri sektoreilla nostaa. Koska arvonlisä on asetettu niin keskeiseksi osaksi strategiaa ja yhdeksi mittariksi, tulisi tätä nähdäksemme käsitellä selvästi laajemmin ja arvioida esitettyyn tavoitteeseen pääsyn polkuja.

Näkökulmastamme haasteena on, että biotalouteen liittyvän energiantuotannon arvonlisän tilastointi ei ole kovin selvää, vaan perustuu ylätasoinen toimialaluokitukselle. Pidämmekin erityisen tärkeänä mainittua strategista toimenpidettä, että Tilastokeskus ja Luke kehittävät biotalouden sektorikohtaisia mittareita.

Arvonlisän metsänsektorin edistämisestä annetaan esimerkkejä (s.36). Siinä linjataan, että ”Sivuvirrat hyödynnetään mahdollisimman korkean jalostusasteen käytössä.” Tämä on periaatteena kannatettava. Hallinnon ei kuitenkaan tule ohjata päätöksiä loppukäyttökohteista tai vääristä puumarkkinaa.

Strategiassa myös tuodaan esiin kasvualoina mm. biotekniikka ja bioteknologiat. Niiden lupaus arvonlisäyksestä on korkea. Samaan aikaan näiden uusien käyttökohteiden raaka-aineen lisäystarve voi olla joidenkin arvioiden mukaan massana mitattuna melko vähäinen, jolloin muutos biomassan kysyntään ei siten ole välttämättä merkittävä, vaikka nämä alat kasvaisivatkin merkittävästi. On hyvä huomata, että näiden uusien tuotteiden jalostuksen myötä syntyy merkittävä määrä sivuvirtoja, joiden hyödyntäminen nimenomaan energiaksi on usein tarkoituksenmukaisinta resurssi- ja energiatehokkuuden sekä fossiilisten polttoaineiden korvaamisen näkökulmista.

Kannatamme myös biotalousstrategialle esitettyjä tavoitteita (s.23-24). Pidämme erittäin keskeisenä, että mukana on myös teknologian kehittäminen ja vientinäkökulma. Tavoitteissa mainittu resurssiviisaus sen sijaan on terminä jäsentymätön ja toimii huonosti tavoitteena.

Entisten turvetuotantoalueiden käyttö biomassojen kasvattamiselle (s.35) on kannatettava toimenpide, sillä vapautuvien alueiden hyötykäyttöön näyttää olevan paljon kiinnostusta ja pinta-alat merkittäviä.

Strategiasta puuttuu: tuhka, biohiili ja biogeenisen hiilidioksidin varastointi

Bioenergian tuotantoon liittyy energian lisäksi sen tuotannon sivutuotteet. Näistä keskeisin tällä hetkellä on biotuhka, joka loistaa poissaolollaan strategiassa, vaikka sen vuosittaiset määrät ovat noin miljoonassa tonnissa ja niiden hyödyntäminen on arvonlisäyksen näkökulmasta vielä selvästi kesken. Tuhkan hyötykäyttöä tulisi aktiivisesti edistää ja mielestämme sen tulisi olla omana toimenpiteenä biotalousstrategiassa.

Merkittävä uusi tuote, joka strategiassa mainitaan kerran sanana, on biohiili. Sen osalta toivoisimme selvästi merkittävämpää esille tuontia. Biohiileen ja sen tuotannon sivutuotteisiin liittyy monia uusia mahdollisuuksia juuri Suomen teollisen osaamisen vahvuusalueilla: rakennustuotteiden raaka-aineena, vesienpuhdistuksessa, terästeollisuudessa ja maataloudessa.

Strategian keskeisin ja selkein puute on, että siinä sivuutetaan lähes täysin biotalouden rooli hiilensidonnassa edistämisessä teknisillä keinoin ja ns. negatiivisten päästöjen mahdollistajana. Suomella on tällä uudella pelikentällä paljon mahdollisuuksia ja on siksi valitettavaa, ettei niitä ole

strategiassa tunnistettu. Yhdessä lauseessa asia otetaan esiin: ”Kehitetään BIO-CCU prosesseja tavoitteena teollisuuden negatiiviset hiilipäästöt”, mutta se on sisäisesti osin ristiriitainen, sillä CCU-toiminnalla ei tyypillisesti saavuteta negatiivisia päästöjä, vaan enintään hiilineutraali tuote. Sen sijaan biogeenisen hiilen pysyvää varastointia, joko pitkäikäisiin tuotteisiin, kuten biohiileen, tai pysyviin varastoihin tulisi edistää osana biotalousstrategiaa.

Biogeenisen hiilen ympärille muodostuva ekosysteemi tulee ottaa kattavasti osaksi biotalousstrategiaa, sillä sen merkitys nettohiilenegatiivisuuteen tähtäävälle Suomelle ja EU:lle on aivan keskeinen. Komissio on lähiaikoina julkistamassa esityksen hiilen kiertojen kehittämistä ja ensi vuonna negatiivisten päästöjen sertifiointimallista. Jatkossa on tärkeää kehittää myös tälle biotalouden sektorille eli biogeenisen hiilidioksidin ympärille muodostuvan ekosysteemin arvonlisän mittaamista.

Biohiili ja CCUS sopisivat muun muassa osaksi toistaiseksi vaillinaiseksi jäänyttä toimenpidettä ”Tunnistetaan biotalouden keinot hillitä ilmastonmuutosta..” sivulla 27 ja energiateollisuuden toimenpiteiden alle sivulla 47.

Komissio on uusiutuvan energian direktiivin vaikutusarviossaan tuonut esiin, että maatalousperäisten raaka-ainejakeiden merkitys kasvaisi nopeasti 2030-luvulla sekä suorassa energiakäytössä, että jalostettaessa biopolttoaineita.

Näemmekin, että biotalousstrategiassa tulisi tuoda esille mahdollisuudet hyödyntää maatalouden sivuvirtoja moneen käyttöön, myös energiaksi.

Lähteitä:

- Vastuullista liiketoimintaa tuhkasta -hanke. 2021. <https://tapio.fi/projektit/vastuullista-liiketoimintaa-tuhkasta/>

- Delaying carbon dioxide removal in the European Union puts climate targets at risk <https://www.nature.com/articles/s41467-021-26680-3>

- Euractiv 23.11.2021. <https://www.euractiv.com/section/climate-environment/news/leak-eu-strategy-seeks-to-remove-carbon-from-atmosphere/>

- Euroopan Parlamentti. Carbon Removal Certification legislative train <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-european-green-deal/file-carbon-removal-certification>

- EU 2030 Climate Target Plan, 2020. https://ec.europa.eu/clima/eu-action/european-green-deal/2030-climate-target-plan_fi

Lisätietoja:

Toimialapäällikkö Hannes Tuohiniitty +358 40 1948628

Bioenergia ry

Harri Laurikka

toimitusjohtaja

Bioenergia ry

Laurikka Harri
Bioenergia ry